

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Capitularia Regvm Francorum

Additae sunt Marculfi monachi & aliorum formulae veteres, & Notae
doctissimorum virorum

Baluze, Etienne

Parisiis, 1677

Capitulare primum anni DCCCXIII. sive capitula XXVIII. de confirmatione
constitutionum quas Episcopi in synodis auctoritate regia nuper habitis
constituerant.

urn:nbn:de:hbz:466:1-19366

Guidbertus Diaconus ad vicem Ercanaldi recognovit. in Francia XLIV. atque XXXVIII. in Italia, Indictione quinta.
 Data IV. Nonas Aprilis anno Christo Actum Aquisgranum palatio regio in propitio imperij nostri XII. regni verò Dei nomine feliciter. Amen.

Privilegia Hispanorum in regno Francorum, id est, in ea parte Hispanie citerioris que citra Rubricatum est, commorantium confirmantur Ludovicus Pius & Karolus Calvus. Eorum præcepta edita sunt infra ad annos DCCCXV. & XVI. & in Capitulis Karoli Calvi tit. VI.

CAPITVLARE PRIMVM ANNI DCCCXIII.

S I V E

Capitula XXVIII. de confirmatione constitutionum quas Episcopi in synodis auctoritate regia nuper habitis constituerant.

INCIPIVNT CAPITVLA.

1. **D**E baptismo ritè celebrando.
2. *Vt laici Presbyteros de Ecclesiis non ejiciant.*
3. *Vt laici pro datis Ecclesiis munera non exigant.*
4. *Vt Canonici & monachi secundum ordinem vivant.*
5. *Vt in monasteriis Puellarum Presbyteri peractis sacris non subsistant.*
6. *Vt plures in monasteriis quàm ferre possint non recipiantur.*
7. *De decimis.*
8. *De incestuosis investigandis & coercendis.*
9. *De pace & concordia.*
10. *Vt Comites Episcopis obediant, & justitias faciant.*
11. *Vt tempore famis unusquisque suos alere studeat.*
12. *Vt Episcopo liceat de thesauro Ecclesie pauperibus erogare.*
13. *Vt justa sint pondera & mensuræ.*
14. *Vt predicatio assidue fiat, & ab omnibus intelligatur.*
15. *De iis que dominico die fieri non debent.*
16. *Vt Episcopi parrochias suas circumueant.*
17. *Vt chrisma sub sigillo custodiatur.*
18. *Vt parentes & patrini filios suos doceant.*
19. *Vt Ecclesiis antiquis sua jura seruentur.*
20. *In Ecclesiis sepelire quos liceat.*
21. *Vt placita in Ecclesiis carumve atrijs non fiant.*
22. *Vt res pauperum fraudulenter non acquirantur.*
23. *Vt fugitivi Clerici redire compellantur.*
24. *Vt qui beneficium habet Ecclesie, ad ejus sacra vota adjuvet.*
25. *Vt publici criminis rei publicæ penitentia subiciantur.*
26. *Vt Presbyteri quod docent opere compleant.*
27. *De Presbyteris qui confessiones revelare dicebantur.*
28. *De tumultibus quos fidosi homines excitabant.*

INCIPIVNT SVPRASCRIPTA CAPITVLA ET EORVM TEXTVS.

De baptismo rite celebrando.

liter agant; & hoc eos studiosè doceant, ut ordinabiliter fiat.

I. **V**T unusquisque Archiepiscopus suos suffraganeos diligenter studiosèque ammonere studeat ut unusquisque suos Presbyteros puriter investigare non neglegat baptismatis sacramenta qua-

Vt laici Presbyteros de Ecclesiis non ejiciant.

II. **V**t laici Presbyteros non eiciant de Ecclesiis, nec alios mittere præsumant.

Vt laici pro datis Ecclesiis munera non exigant.

III. **V**t laici omnino non audeant mu-

Tom. I.

Ii ij

Conc. Atrac.
 lit. VI.
 can. 3.

Arelat. VI.
 can. 4.

Arelat. VI.
 can. 5.

nera exigere. à Presbyteris propter commendationem Ecclesiæ cuique Presbytero.

Vt Canonici & monachi secundam ordinem vivant.

Arelat. VI. I V. Providendum necesse est qualiter
can. 6. Canonici vivere debeant, necnon & mo-
chi, ut secundum ordinem canonicum &
regularem vivere studeant.

*Vt in monasteriis pullarum Presbyteri
peractis sacris non subsistant.*

Mogun- V. De monasteriis puellarum, ut Pres-
tiac. can. byteros opportuno tempore ad Missarum
26. solemniam liceat advenire, & iterum ad
proprias Ecclesias redire.

*Vt plures in monasteriis quam ferre possint
non recipiantur.*

Mogun- VI. Vt plures non mittantur in mona-
tiac. can. steria Canonicorum atque monachorum
19. seu puellarum quam suffèri possit.

De decimis.

Arelat. VI. VII. De decimis ammonendis.

De incestuosis investigandis & coercendis.

Mogun- VIII. De incestuosis omnino investi-
tiac. can. gandum; ut ab Ecclesia expellantur, nisi
33. penitentiam egerint.

De pace & concordia.

Arelat. VI. IX. Vt pax sit & concordia inter Epif-
can. 11. copos & Comites & reliquos Clericos &
monachos & laicos.

*Vt Comites Episcopis obediant, & iustitias
faciant.*

Arelat. VI. X. Vt Comites & Iudices seu reliquos
can. 13. populos obedientes sint Episcopo, & in-
vicem consentiant ad iustitias faciendas, &
munera pro iudicio non accipiant, nec
falsos testes.

*Vt tempore famis unusquisque suos alere
studeat.*

Arelat. VI. XI. Vt unusquisque propter inopiam
can. 14. famis suos familiares & ad se pertinentes
gubernare studeat.

*Vt Episcopo liceat de thesauro Ecclesie
pauperibus erogare.*

Turon. III. XII. Vt unicuique Episcoporum liceat
can. 11. de thesauro Ecclesiæ pauperibus erogare
ad nutrimentum secundum canones, cum
testibus.

Vt iusta sint pondera & mensura.

Arelat. VI. XIII. Vt pondera vel mensura ubi-
can. 15. que æqualia sint & iusta.

*Vt predicatio assidue fiat, & ab omnibus
intelligatur.*

Mogun- XIV. De officio prædicationis, ut jux-
tiac. can. ta quod bene vulgaris populus intelligere
25. possit assidue fiat.

De his que dominico die fieri non debent.

XV. Ne dominicis diebus mercatum fiat, neque placitum; & ut his diebus nemo ad pœnam vel ad mortem iudicetur. & de operibus cavendis ammonentur.

Vt Episcopi parrochias suas circumceant.

XVI. Vt unusquisque Episcopus inter circumceat parrochiam suam docendo & ammonendo, & queque sunt necessaria emendare studeat. Et si quid emendare nequiverit, ad prædictum placitum proferat.

Vt chrisma sub sigillo custodiat.

XVII. Vt Presbyteri sub sigillo custodiant chrisma, & nulli sub prætextu medicinæ vel maleficij donare præsumant. Quod si fecerint, honore priventur.

Vt parentes & patrum filios doceant.

XVIII. De fide unusquisque compater, vel parentes, vel proximi, filios suos spiritales catholicè instruant, ita ut coram Deo ratiocinare debeant.

Vt Ecclesie antiquis sua iura serventur.

XIX. Vt Ecclesiæ antiquitus constituta nec decima nec alia ulla possessione priventur, ita ut novis tribuatur Ecclesiis.

In Ecclesiis sepelire quos liceat.

XX. Vt mortui non sepeliantur in Ecclesia, nisi Episcopi, vel Abbates, vel fideles & boni Presbyteri.

*Vt placita in Ecclesiis earumque atriiis
non fiant.*

XXI. Vt placita in domibus vel atriiis Ecclesiarum minimè fiant.

*Vt res pauperum fraudulenter non
acquirantur.*

XXII. Vt Comites, vel Vicarij, seu Iudices, aut Centenarij sub mala occasione vel ingenio res pauperum non emant, nec vi tollant. Sed quisquis hoc comparare voluerit, in publico placito coram Episcopo hoc faciat.

Vt fugitivi Clerici redire compellantur.

XXIII. Vt unusquisque Episcopus in sua parrochia Presbyteros vel alios Clericos diligenter inquireat, & fugitivos ad sua loca redire faciat & ad proprium Episcopum suum.

*Vt qui beneficium habet Ecclesie, ad ejus
sarcinella adjuvet.*

XXIV. Vt quisque beneficium ecclesiasticum habet, ad reecta Ecclesiæ restauranda vel ipsas Ecclesias omnino adjuvent.

*Vt publici criminis rei publice penitentia
subiciantur.*

XXV. Vt qui publico crimine convi-

di sunt rei publicè judicentur, & publicam poenitentiam agant secundum canones.

Vi Presbyteri quod docent opere compleant.

XXVI. Vi Presbyteri bene vivere studeant, & ita populum doceant.

De Presbyteris qui confessiones revelare dicebantur.

XXVII. Vi hoc inquiratur, si de partibus Austriae verum est quod dicunt an

non, quòd Presbyteri de confessionibus accepto pretio manifestent latrones.

De tumultibus quos fidosi homines excitabant.

XXVIII. Vtinquiratur diligenter de fidosi hominibus, qui solent incongruas commotiones facere, tam in dominicis diebus quàmque & aliis solemnitatibus, sicuti & in feraticis diebus. Hoc omnino prohibendum est, ne facere præsumant.

Haecenus Edicti hujus capitula, vel summa potius ac breviora capitulorum. In altero autem codice Gandavensi, ex quo & postrema duo capita descripsimus, quae in Metensi non sunt, sequantur praeerea hoc loco repetebanturque ex superioribus capitula duo, quartum nimirum & quintum, sed plena atque integra, in hunc modum.

IV. Providendum omnimodis ac diligenter exquirendum qualiter Canonici vivant, necnon & monachi, ut unusquisque eorum secundum ordinem canonicè ac regulariter vivat, & non similiter; id est, ut refectoria & dormitoria unà simul observentur, quemadmodum jam dudum in Capitulis nostris injunctum habemus.

V. De monasteriis puellarum, ut Presbyteris certo tempore ad Missarum solemniam celebranda liceat ad eas in Ecclesia

convenire, & mox ad proprias redire Ecclesias. Ceteri vero Clerici vel laici similiter observentur, ut nequaquam in eadem monasteria ingredi audeant, nisi necessitatis causa ipsius monasterij compulerit. Hoc tamen cum summa providentia Episcopi vel Abbatissae fiat. Similiter & hoc pleniter observandum sit, ut feminae per domos Clericorum minimè discurrant.

CAPITVLARE SECVNDVM ANNI DCCCXIII

S I V E

Capitula xx. de justitiis faciendis, ex lege Salica, Romana,
& Gundobada,

Nunc primum edita ex septem antiquis codicibus manuscriptis, uno Palatino bibliotheca Vaticana, altero sancti Remigij Remensis, tertio sancti Vincentij Metensis, quarto Petri Pithae, quinto Jacobi Sirmondi, sexto Philiberti de la Mare Senatoris Divionensis, septimo Navarrico.

KAROLVS serenissimus Imperator Augustus, à Deo coronatus, magnus, & pacificus, cum Episcopis, Abbatibus, Comitibus, Ducibus, omnibusque fidelibus Christianae Ecclesiae cum consensu consilioque constituit ex lege Salica, Romana, atque Gundobada capitula ista in palatio Aquis, ut unusquisque fidelis justitias ita faceret, quae & ipse manu propria firmavit capitula ista, ut omnes fideles manu roborare studuissent.